

Микола Й. Малік*

ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ АГРАРНИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО МІЖНАРОДНИХ РИНКІВ КАПІТАЛУ

У статті досліджено теоретичні та прикладні аспекти інструментального забезпечення фінансової трансформації аграрних компаній в умовах інтеграції до міжнародних ринків капіталу. Обґрунтовано, що в сучасних умовах глобалізації, посилення конкуренції за інвестиційні ресурси та цифрової трансформації економіки забезпечення доступу аграрних компаній до міжнародного капіталу потребує комплексного вдосконалення фінансової архітектури підприємств. Визначено, що фінансова трансформація аграрних компаній передбачає адаптацію системи фінансового управління, корпоративного управління, інвестиційної політики, ESG-практик та цифрових технологій до вимог міжнародного фінансового середовища.

Систематизовано основні інструменти фінансової трансформації аграрних компаній та згруповано їх у п'ять взаємопов'язаних блоків: фінансові, інституційно-корпоративні, інвестиційні, ESG та цифрові інструменти. Розкрито зміст та значення окремих інструментів, зокрема оптимізації структури капіталу, диверсифікації джерел фінансування, управління фінансовими ризиками, розвитку корпоративного управління, забезпечення інформаційної прозорості, підвищення інвестиційної привабливості, впровадження ESG-підходів та цифровізації фінансових процесів.

За результатами дослідження розроблено матрицю інструментального забезпечення фінансової трансформації аграрних компаній у процесі інтеграції до міжнародних ринків капіталу, яка дозволяє систематизувати ключові інструменти, визначити напрями їх практичного застосування та оцінити їх вплив на забезпечення доступу підприємств до міжнародних фінансових ресурсів. Доведено, що комплексне використання запропонованих інструментів сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості, фінансової стійкості та конкурентоспроможності аграрних компаній на глобальному ринку капіталу.

Ключові слова: фінансова трансформація, аграрні компанії, міжнародні ринки капіталу, фінансові інструменти, корпоративне управління, ESG, цифровізація, інвестиційна привабливість, фінансова архітектура.

Табл. 3. Літ. 20.

DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-297-593-605-616

* <https://orcid.org/0000-0001-9198-4460>

Mykola Malik

INSTRUMENTAL SUPPORT FOR THE FINANCIAL TRANSFORMATION OF AGRICULTURAL COMPANIES IN THE CONTEXT OF INTEGRATION INTO INTERNATIONAL CAPITAL MARKETS

The article examines the theoretical and practical aspects of the instrumental support for the financial transformation of agricultural companies in the context of integration into international capital markets. It is substantiated that under the conditions of globalization, intensified competition for investment resources, and the digital transformation of the economy, ensuring agricultural companies' access to international capital requires a comprehensive improvement of their financial architecture. It has been determined that the financial transformation of agricultural compa-

* National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics", Kyiv, Ukraine.

nies involves adapting financial management systems, corporate governance, investment policies, ESG practices, and digital technologies to the requirements of the international financial environment.

The main instruments of financial transformation of agricultural companies have been systematized and grouped into five interrelated blocks: financial, institutional-corporate, investment, ESG, and digital instruments. The content and significance of individual instruments are disclosed, including capital structure optimization, diversification of financing sources, financial risk management, corporate governance development, ensuring information transparency, enhancing investment attractiveness, implementing ESG approaches, and digitalizing financial processes.

Based on the research findings, a matrix of instrumental support for the financial transformation of agricultural companies in the process of integration into international capital markets has been developed. The proposed matrix makes it possible to systematize key instruments, identify directions for their practical application, and assess their impact on ensuring enterprises' access to international financial resources. It has been proven that the comprehensive use of the proposed instruments will contribute to enhancing the investment attractiveness, financial sustainability, and competitiveness of agricultural companies in the global capital market.

Keywords: financial transformation, agricultural companies, international capital markets, financial instruments, corporate governance, ESG, digitalization, investment attractiveness, financial architecture.

Peer-reviewed, approved and placed: 21.03.2026

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації фінансових ринків та посилення конкуренції за інвестиційні ресурси перед аграрними компаніями постає необхідність адаптації до міжнародних стандартів ведення бізнесу, підвищення інвестиційної привабливості та забезпечення доступу до зовнішніх джерел фінансування. Інтеграція до міжнародних ринків капіталу потребує не лише зміни фінансової архітектури підприємств, а й комплексної фінансової трансформації, яка охоплює удосконалення структури капіталу, системи корпоративного управління, впровадження ESG-підходів, цифровізацію бізнес-процесів та розвиток сучасних механізмів залучення інвестицій.

Особливої актуальності зазначена проблема набуває для аграрних компаній України, які в умовах воєнних та післявоєнних викликів змушені шукати нові можливості для забезпечення фінансової стійкості, відновлення виробничого потенціалу та підвищення конкурентоспроможності на світових ринках. Водночас недостатній рівень розвитку корпоративного управління, обмеженість доступу до міжнародних фінансових інструментів, низький рівень цифрової зрілості та невідповідність окремих підприємств сучасним ESG-вимогам суттєво ускладнюють процес їх інтеграції до міжнародних ринків капіталу.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених окремим аспектам фінансового забезпечення діяльності підприємств, питання комплексного інструментального забезпечення фінансової трансформації аграрних компаній у процесі їх виходу на міжнародні ринки капіталу залишаються недостатньо дослідженими, що зумовлює необхідність подальших наукових досліджень у цьому напрямі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика фінансової трансформації аграрних компаній у процесі інтеграції до міжнародних ринків

капіталу перебуває у центрі уваги вітчизняних науковців. Значна кількість досліджень присвячена питанням оптимізації структури капіталу, формування ефективного фінансового механізму та забезпечення фінансової стійкості підприємств. Зокрема, А. В. Воронін [1] та Н. М. Давиденко [2] досліджували проблеми оптимізації структури капіталу та використання фінансового левериджу в системі фінансового управління підприємствами. Питання розвитку фінансового механізму аграрних підприємств та їх адаптації до сучасних умов господарювання висвітлено у працях В. Ніценка [4], тоді як П. Куцик [3] акцентує увагу на необхідності інтеграції економіки України до глобального господарського простору.

Важливе місце у наукових дослідженнях займають питання управління фінансовими ризиками та оцінювання кредитоспроможності суб'єктів господарювання. Теоретичні та методичні засади ризик-менеджменту розкрито у працях Н. М. Лунякіної [5], а підходи до комплексної оцінки кредитоспроможності підприємств досліджено О. М. Остафілем та М. К. Рубахою [6].

Інституційні аспекти корпоративного управління та забезпечення збалансованості економічних інтересів учасників корпоративних відносин висвітлено у роботах В. Ніценка [8; 9], С. А. Румянцева [10] та Л. Лещенко [11]. У зазначених дослідженнях обґрунтовано роль корпоративного управління як важливого чинника підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності компаній.

Окремий напрям досліджень присвячений проблемам формування інвестиційної привабливості підприємств та залучення інвестиційних ресурсів. Відповідні питання розглядаються у працях Д. С. Аранчія [12], В. Ніценка [13], А. П. Гайдуцького [14], які акцентують увагу на необхідності удосконалення методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості підприємств.

В умовах поширення концепції сталого розвитку особливої актуальності набувають дослідження ESG-трансформації бізнесу. Соціальні та екологічні аспекти корпоративної діяльності досліджували Д. С. Букреева та К. В. Денисенко [15], О. М. Яценко, О. А. Швиданенко, Г. О. Швиданенко [16], В. Ніценка [17].

Водночас цифровізація бізнес-процесів та впровадження сучасних цифрових технологій розглядаються як важливі передумови фінансової трансформації підприємств. Цим питанням присвячені праці Г. Дергачової та Я. Колешні [7], О. М. Вакульчик і В. С. Брайка [18], Ю. Романишин, О. Лаби та К. Мацюк [19].

Незважаючи на значний науковий доробок, питання комплексного інструментального забезпечення фінансової трансформації аграрних компаній у процесі їх інтеграції до міжнародних ринків капіталу залишаються недостатньо дослідженими, що зумовлює необхідність подальших наукових розвідок у цьому напрямі.

Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних засад та систематизація інструментів фінансової трансформації аграрних компаній у процесі їх інтеграції до міжнародних ринків капіталу, а також розроблення

матриці інструментального забезпечення фінансової трансформації з урахуванням сучасних вимог глобального фінансового середовища.

Основні результати дослідження. В умовах глобалізації фінансових ринків та посилення конкуренції за інвестиційні ресурси особливого значення набуває використання сучасних інструментів фінансової трансформації аграрних компаній. Саме вони забезпечують адаптацію підприємств до вимог міжнародного фінансового середовища, підвищення їх інвестиційної привабливості, фінансової стійкості та розширення можливостей залучення довгострокового капіталу.

З огляду на багатокомпонентний характер процесу виходу аграрних компаній на міжнародні ринки капіталу, інструменти фінансової трансформації доцільно систематизувати у п'ять взаємопов'язаних блоків: фінансові, інституційно-корпоративні, інвестиційні, ESG та цифрові інструменти.

Фінансові інструменти спрямовані на оптимізацію структури капіталу, диверсифікацію джерел фінансування та підвищення фінансової стійкості компанії. Інституційно-корпоративні інструменти забезпечують удосконалення системи корпоративного управління, підвищення прозорості структури власності та рівня розкриття інформації. Інвестиційні інструменти орієнтовані на розширення доступу до міжнародних джерел капіталу, підвищення інвестиційної привабливості та готовності компанії до використання механізмів фондового ринку. ESG-інструменти сприяють інтеграції принципів сталого розвитку у систему фінансового менеджменту та формуванню позитивного інвестиційного профілю компанії. Цифрові інструменти забезпечують цифровізацію фінансових процесів, підвищення якості управлінських рішень і прозорості фінансової інформації.

Комплексне використання зазначених інструментів створює передумови для формування сучасної фінансової архітектури аграрних компаній та їх успішної інтеграції до міжнародних ринків капіталу. Розглянемо кожний із зазначених блоків більш детально.

Фінансові інструменти є базовою складовою фінансової трансформації аграрних компаній, оскільки забезпечують формування ефективної структури капіталу, підтримання фінансової стійкості та створення передумов для залучення інвестиційних ресурсів на міжнародних ринках капіталу. В умовах глобалізації фінансових ринків та посилення конкуренції за інвестиційні ресурси особливого значення набувають оптимізація структури капіталу, диверсифікація джерел фінансування, управління фінансовими ризиками та впровадження сучасних фінансових технологій [1; 2; 20].

Одним із ключових інструментів фінансової трансформації є оптимізація структури капіталу, яка спрямована на досягнення раціонального співвідношення власних і позикових фінансових ресурсів. На думку А.В. Вороніна та Н.М. Давиденко, ефективна структура капіталу забезпечує зниження вартості фінансових ресурсів, підвищення фінансової стійкості та сприяє зростанню ринкової вартості компанії [1; 2].

Важливим напрямом фінансової трансформації виступає диверсифікація джерел фінансування та розвиток фінансового механізму підприємства. П.

Куцик зазначає, що інтеграція до глобального господарства потребує розширення фінансових можливостей підприємств та адаптації до міжнародних механізмів фінансування [3]. У свою чергу, О.В. Заїка наголошує, що в сучасних умовах аграрні підприємства потребують удосконалення фінансового механізму як передумови забезпечення їх стійкого розвитку та інвестиційної активності [4].

Невід'ємною складовою фінансової трансформації є управління фінансовими ризиками. Н.М. Лунякіна розглядає ризик-менеджмент як систему виявлення, оцінювання та мінімізації фінансових ризиків, що забезпечує стабільність діяльності підприємства та підвищує його інвестиційну привабливість [5]. Водночас важливим інструментом доступу до міжнародного капіталу є оцінювання кредитоспроможності підприємства, яке дозволяє інвесторам визначати рівень його фінансової надійності та інвестиційної привабливості [6].

Суттєвий вплив на фінансову трансформацію аграрних компаній справляють сучасні фінансові технології та цифровізація фінансових процесів. Як зазначають Г. Дергачова та Я. Колешня, цифрова трансформація бізнесу сприяє підвищенню ефективності фінансового менеджменту, оперативності прийняття управлінських рішень та прозорості фінансових процесів [7].

Таким чином, фінансові інструменти формують основу фінансової трансформації аграрних компаній та забезпечують їх адаптацію до вимог міжнародних ринків капіталу шляхом оптимізації структури капіталу, диверсифікації джерел фінансування, управління ризиками, підвищення кредитоспроможності та впровадження сучасних фінансових технологій. Узагальнення основних фінансових інструментів, їх функціонального призначення та очікуваних результатів використання у процесі виходу аграрних компаній на міжнародні ринки капіталу наведено в табл. 1.

Дані табл. 1 свідчать, що фінансові інструменти фінансової трансформації аграрних компаній мають комплексний характер та охоплюють ключові напрями удосконалення фінансової архітектури підприємства. Їх використання сприяє оптимізації структури капіталу, підвищенню фінансової стійкості, зниженню рівня фінансових ризиків, розширенню доступу до міжнародних джерел фінансування та підвищенню інвестиційної привабливості аграрних компаній. Комплексне застосування зазначених інструментів створює передумови для ефективної інтеграції підприємств до міжнародних ринків капіталу та забезпечує формування конкурентних переваг у глобальному фінансовому середовищі.

Інституційно-корпоративні інструменти фінансової трансформації аграрних компаній спрямовані на забезпечення відповідності системи управління підприємством вимогам міжнародних ринків капіталу. У сучасних умовах саме якість корпоративного управління, прозорість структури власності та рівень розкриття інформації значною мірою визначають інвестиційну привабливість компанії та її здатність залучати міжнародний капітал [8; 9].

Таблиця 1. Фінансові інструменти фінансової трансформації аграрних компаній у процесі виходу на міжнародні ринки капіталу, узагальнено автором на основі [1–7]

Фінансовий інструмент	Характеристика інструменту	Очікуваний результат використання
Оптимізація структури капіталу	Формування раціонального співвідношення власного та позикового капіталу	Зниження вартості капіталу, підвищення фінансової стійкості
Диверсифікація джерел фінансування	Залучення альтернативних джерел фінансових ресурсів (банківські кредити, облигації, лізинг, міжнародні програми)	Розширення доступу до інвестиційного капіталу
Управління фінансовими ризиками	Ідентифікація, оцінювання та мінімізація фінансових ризиків	Зниження рівня фінансової невизначеності та підвищення інвестиційної привабливості
Оцінювання кредитоспроможності	Визначення рівня фінансової надійності та платоспроможності підприємства	Підвищення довіри інвесторів і кредиторів
Рейтингування підприємства	Формування рейтингової оцінки фінансового стану та ділової репутації	Покращення доступу до міжнародних фінансових ресурсів
Сучасні фінансові технології (FinTech)	Використання цифрових фінансових рішень у процесах управління фінансами	Підвищення ефективності фінансового менеджменту
Цифровізація фінансових процесів	Автоматизація фінансового планування, контролю та аналізу	Підвищення оперативності управлінських рішень та прозорості фінансової інформації

Л.О. Птащенко зазначає, що збалансованість економічних інтересів учасників корпоративних відносин є важливою передумовою реалізації стратегічних цілей підприємства та забезпечення його сталого розвитку [8]. Водночас В.П. Круш, О.П. Кавчиш, А.В. Гречко та Ю.С. Чихачова наголошують, що ефективна система корпоративного управління сприяє зростанню ринкової вартості компанії, зниженню агентських конфліктів та підвищенню довіри інвесторів [9].

До основних інституційно-корпоративних інструментів фінансової трансформації доцільно віднести: удосконалення системи корпоративного управління, забезпечення незалежності наглядової ради, підвищення прозорості структури власності, розвиток системи внутрішнього контролю та аудиту, а також розширення практики розкриття фінансової та нефінансової інформації відповідно до міжнародних стандартів.

Застосування зазначених інструментів сприяє підвищенню інституційної зрілості аграрних компаній, зміцненню довіри з боку міжнародних інвесторів та формує передумови для успішної інтеграції підприємств до міжнародних ринків капіталу.

Таблиця 2. Інституційно-корпоративні інструменти фінансової трансформації аграрних компаній у процесі виходу на міжнародні ринки капіталу, узагальнено автором на основі [8; 9]

Інструмент	Характеристика	Очікуваний результат
Корпоративне управління	Удосконалення системи управління компанією	Підвищення ефективності управління та довіри інвесторів
Незалежна наглядова рада	Забезпечення контролю за діяльністю менеджменту	Зниження агентських конфліктів
Прозорість структури власності	Розкриття інформації про власників компанії	Підвищення інвестиційної привабливості
Внутрішній контроль та аудит	Запровадження механізмів контролю та моніторингу	Зменшення фінансових ризиків
Розкриття інформації	Формування фінансової та нефінансової звітності відповідно до міжнародних вимог	Зниження інформаційної асиметрії та підготовка до IPO

Інституційно-корпоративні інструменти є важливою складовою фінансової трансформації аграрних компаній, оскільки забезпечують підвищення якості корпоративного управління, прозорості діяльності та рівня захисту прав інвесторів. Їх комплексне використання сприяє формуванню позитивного інвестиційного іміджу компанії та розширює можливості залучення капіталу на міжнародних фінансових ринках.

Інвестиційні інструменти відіграють важливу роль у фінансовій трансформації аграрних компаній, оскільки забезпечують розширення доступу підприємств до довгострокових фінансових ресурсів та створюють передумови для інтеграції до міжнародних ринків капіталу. В умовах глобалізації фінансових ринків особливого значення набувають підвищення інвестиційної привабливості компаній, формування кредитного рейтингу, використання механізмів IPO та залучення ресурсів міжнародних фінансових організацій [10; 11].

Д. С. Аранчій зазначає, що інвестиційна привабливість підприємства визначається сукупністю фінансових, виробничих та організаційних характеристик, які формують зацікавленість потенційних інвесторів у вкладенні капіталу [10]. Н. О. Крихівська та Г. М. Чернишова наголошують, що підвищення інвестиційної привабливості є необхідною умовою активізації інвестиційних процесів та залучення зовнішніх фінансових ресурсів [11].

Одним із перспективних інструментів фінансової трансформації аграрних компаній є IPO (Initial Public Offering), яке забезпечує доступ до міжнародних фондових ринків, диверсифікацію джерел фінансування та підвищення ринкової капіталізації підприємства. Водночас ефективне використання інвестиційних інструментів потребує високого рівня фінансової прозорості, відповідності міжнародним стандартам корпоративного управління та належної інформаційної відкритості компанії.

Таким чином, інвестиційні інструменти сприяють підвищенню інвестиційної привабливості аграрних компаній, розширенню можливостей

залучення міжнародного капіталу та формують основу для їх успішної інтеграції до глобального фінансового простору.

Важливу роль у процесі фінансової трансформації аграрних компаній відіграють ESG та цифрові інструменти, які забезпечують відповідність підприємств сучасним вимогам міжнародних ринків капіталу, підвищують їх інвестиційну привабливість та сприяють формуванню довгострокових конкурентних переваг. У сучасних умовах міжнародні інвестори дедалі більше враховують не лише фінансові результати діяльності компаній, але й рівень їх екологічної, соціальної та управлінської відповідальності, а також ступінь цифрової зрілості бізнесу [12; 13].

ESG-інструменти передбачають інтеграцію екологічних, соціальних та управлінських критеріїв у систему корпоративного управління та фінансового менеджменту. Як зазначають Д. С. Букреева та К. В. Денисенко, соціальна відповідальність бізнесу є важливою передумовою забезпечення його стійкого розвитку та підвищення ділової активності в умовах євроінтеграції [12]. Водночас О. М. Яценко, О. А. Швиданенко та Г. О. Швиданенко наголошують, що впровадження принципів циркулярної економіки та ESG-підходів сприяє формуванню стійкої моделі розвитку підприємств та розширює їх доступ до міжнародних інвестиційних ресурсів [13]. О. І. Маслак та співавтори розглядають ESG як інструмент підвищення стійкості та соціальної відповідальності бізнесу, що позитивно впливає на інвестиційний імідж компанії [14].

Суттєвий вплив на фінансову трансформацію аграрних компаній також справляють цифрові інструменти. О. М. Вакульчик та В. С. Брайко зазначають, що впровадження сучасних цифрових технологій, зокрема блокчейн-рішень, сприяє підвищенню достовірності облікової інформації, прозорості фінансових операцій та довіри з боку інвесторів [15]. На думку Ю. Романишина, О. Лаби та К. Мацюк, використання ERP-систем, BI-аналітики, технологій Big Data та інших цифрових інструментів забезпечує підвищення оперативності управлінських рішень, ефективності фінансового менеджменту та інтеграцію підприємства у глобальне цифрове середовище [16].

Таким чином, ESG та цифрові інструменти є важливими складовими фінансової трансформації аграрних компаній, оскільки забезпечують підвищення рівня корпоративної відповідальності, прозорості діяльності, якості управлінських рішень та сприяють формуванню позитивного інвестиційного профілю підприємства на міжнародних ринках капіталу.

Узагальнення результатів дослідження дозволило сформувати матрицю фінансової трансформації аграрних компаній за інструментальним забезпеченням інтеграції до міжнародних ринків капіталу, яка систематизує ключові інструменти трансформації, напрями їх впливу та очікувані результати для забезпечення інвестиційної привабливості й доступу підприємств до міжнародних фінансових ресурсів (табл. 3).

Запропонована матриця дозволяє системно представити інструментальне забезпечення фінансової трансформації аграрних компаній та визначити взаємозв'язок між окремими інструментами, напрямками їх впливу й

очікуваними результатами. Її використання створює аналітичне підґрунтя для розроблення стратегій інтеграції аграрних компаній до міжнародних ринків капіталу та підвищення їх глобальної конкурентоспроможності.

Таблиця 3. Матриці інструментального забезпечення фінансової трансформації з урахуванням сучасних вимог міжнародних ринків капіталу

Інструментальний блок	Інструменти	Напрями впливу	Результат фінансової трансформації
Фінансовий	Оптимізація структури капіталу, управління ризиками, диверсифікація фінансування	Підвищення фінансової стійкості та прибутковості	Зростання інвестиційної привабливості
Інституційно-корпоративний	Корпоративне управління, незалежна наглядова рада, розкриття інформації	Підвищення прозорості та захисту інвесторів	Зростання довіри міжнародних інвесторів
Інвестиційний	IPO, кредитний рейтинг, міжнародні фінансові інструменти	Розширення доступу до капіталу	Залучення довгострокових інвестицій
ESG	ESG-стратегія, нефінансова звітність, соціальна відповідальність	Забезпечення сталого розвитку	Відповідність міжнародним стандартам інвестування
Цифровий	ERP, BI-аналітика, Big Data, цифрова звітність	Цифровізація фінансового управління	Підвищення ефективності та прозорості бізнес-процесів

Висновки. Висновки. У результаті дослідження обґрунтовано, що фінансова трансформація аграрних компаній у процесі виходу на міжнародні ринки капіталу є комплексним процесом, який охоплює фінансові, інституційно-корпоративні, інвестиційні, ESG та цифрові інструменти. Їх системне використання забезпечує адаптацію фінансової архітектури компаній до вимог міжнародного фінансового середовища, підвищує інвестиційну привабливість, фінансову стійкість і конкурентоспроможність аграрного бізнесу.

Визначено, що ключову роль у цьому процесі відіграють оптимізація структури капіталу, диверсифікація джерел фінансування, управління фінансовими ризиками, удосконалення корпоративного управління, підвищення прозорості звітності, використання інструментів IPO, впровадження ESG-підходів та цифровізація фінансових процесів.

Запропонована матриця фінансової трансформації аграрних компаній за інструментальним забезпеченням інтеграції до міжнародних ринків капіталу дозволяє систематизувати інструменти трансформації, визначити напрями їх впливу та очікувані результати. Її практичне значення полягає у можливості використання для розроблення стратегій виходу аграрних компаній на міжнародні ринки капіталу, підвищення їх ринкової вартості та забезпечення сталого розвитку.

1. Воронін А.В. Оптимізація структури капіталу акціонерного товариства. *Фінанси, учет, банки*. 2014. № 1. С. 79–83.
2. Давиденко Н.М. Фінансовий леверидж в оптимізації структури капіталу акціонерних товариств. *Агросвіт*. 2015. № 1. С. 10–13.
3. Куцик П. Інтеграція економіки України в глобальне господарство: проблеми та перспективи. *Економіст*. 2017. № 2. С. 11–19.
4. Ніценко В.С. Особливості розвитку фінансового забезпечення функціонування агрохолдингів. *Матеріали VI Міжнарод. наук.-практ. конф. «Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин», 17-18 травня 2012 р. Умань: Видавць «Сочінський», 2012. С. 30-32.*
5. Лунякіна Н.М. Управління ризиками підприємства. *Економіка і менеджмент культури*. 2013. № 2. С. 70–75.
6. Остафіль О.М., Рубаха М.К. Комплексна оцінка кредитоспроможності позичальника як інструмент управління кредитним ризиком банку. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2009. Вип. 19. С. 387–396.
7. Дергачова Г., Колешня Я. Цифрова трансформація бізнесу: сутність, ознаки, вимоги та технології. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2020. № 17. С. 280–290.
8. Ніценко В.С. Розвиток молочного скотарства в умовах інтеграції. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2013. Вип. 1 (6). Т. 1. С. 199-208. <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.1/199.pdf>
9. Ніценко В.С., Мазіна К.С., Цуканов О.Ю., Остапенко Р.М. Соціально-економічні імперативи розвитку України. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки»*. 2017. № 4. С. 41-58. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2017_4_7
10. Румянцев С. А. Українська модель корпоративного управління: становлення та розвиток. *Київ: Т-во «Знання», КОО*, 2003. 149 с.
11. Лещенко Л. Середовище корпоративного управління в Україні та його вплив на діяльність і фінанси корпорацій. *OECD*. URL: <http://www.oecd.org/dataoecd/5/62/1930631.pdf>
12. Аранчій Д. С. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу та оцінка існуючих методик аналізу. *Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. Полтава, 2017. С. 144–147.*
13. Ніценко В.С. Моделі управління економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери. *Проблеми інвестування та формування інвестиційного клімату в АПК: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 29-30 жовтня 2015 року)*. Полтава: РВВ ПДАА, 2015. С. 108-111.
14. Гайдучький А. П. Оцінка інвестиційної привабливості економіки. *Економіка і прогнозування*. 2004. № 3. С. 119–129.
15. Букреева Д. С., Денисенко К. В. Соціальна відповідальність бізнесу як основа забезпечення ділової активності підприємств: євроінтеграційний аспект. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38.
16. Яценко О. М., Швиданенко О. А., Швиданенко Г. О. Циркулярна економіка як основа забезпечення сталого розвитку країни в контексті євроінтеграції. *Економіка і регіон*. 2022. № 4 (87). С. 150–167.
17. Ніценко В.С. Вертикально-інтегрований розвиток аграрного сектору економіки України. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2011. Вип. 9 (50). С. 58-62.
18. Вакульчик О. М., Брайко В. С. Перспективи та проблеми впровадження блокчейн-технологій в обліку та аудиті. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2021. № 1 (71). С. 63–70.
19. Романишин Ю., Лаба О., Мацюк К. Сучасні диджитал-інструменти в професійному маркетинговому віртуальному середовищі фірми. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. 2022. Т. 5. № 1. С. 103–109.
20. Ніценко В.С. Потенціал розвитку крупнотоварного агробізнесу в Україні. *Досвід роботи підприємств при фінансовій кризі: Збірник праць Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Миколаїв: Ділова інформація, 2012. С. 15-16.

---

1. Voronin, A.V. (2014). *Optimizatsiia struktury kapitalu aktsionernoho tovarystva* [Optimization of the capital structure of a joint-stock company]. *Finansy, uchet, banki*, 1, 79–83.

2. Davydenko, N.M. (2015). Finansovyi leveryzh v optymizatsii struktury kapitalu aktsionernykh tovarystv [Financial leverage in optimizing the capital structure of joint-stock companies]. *Ahrosvit*, 1, 10–13.
3. Kutsyk, P. (2017). Intehratsiia ekonomiky Ukrainy v hlobalne gospodarstvo: problemy ta perspektyvy [Integration of Ukraine's economy into the global economy: problems and prospects]. *Ekonomist*, 2, 11–19.
4. Nitsenko, V.S. (2012). Osoblyvosti rozvytku finansovoho zabezpechennia funktsionuvannia ahrokholdynhiv. Materialy VI Mizhnarod. nauk.-prakt. konf. «Aspekty stabilnogo rozvytku ekonomiky v umovakh rynkovykh vidnosyn», 17-18 travnia 2012 r. Uman: Vydavets «Sochinskyi». pp. 30-32.
5. Luniakina, N.M. (2013). Upravlinnia ryzykamy pidpriemstva [Enterprise risk management]. *Ekonomika i menedzhment kultury*, 2, 70–75.
6. Ostafil, O.M., & Rubakha, M.K. (2009). Kompleksna otsinka kredytopromozhnosti pozychalnyka yak instrument upravlinnia kredytnym ryzykom banku [Comprehensive assessment of borrower creditworthiness as a tool for bank credit risk management]. *Formuvannia rynkovoï ekonomiky v Ukraini*, 19, 387–396.
7. Derhachova, H., & Koleshnia, Ya. (2020). Tsyfrova transformatsiia biznesu: sutnist, oznaky, vymohy ta tekhnologii [Digital transformation of business: essence, features, requirements and technologies]. *Ekonomichnyi visnyk NTUU "Kyivskiy politekhnichnyi instytut"*, 17, 280–290.
8. Nitsenko, V.S. (2013). The state and prospects of development of dairy industry in terms of integration. *Naukovi pratsi Poltavskoi derzhavnoi ahrarynoi akademii*, 1(6/1), 199-208. <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.1/199.pdf>
9. Nitsenko, V.S., Masina, K.S., Tsukanov, O.Yu., & Ostapenko, R.M. (2017). Socio-economic imperatives of Ukraine's development. *Bulletin of the KHNAU named after V.V. Dokuchaeva Series "Economic Sciences"*, 4, 41-58. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2017_4_7
10. Rumiantsev, S.A. (2003). Ukrainska model korporativnogo upravlinnia: stanovlennia ta rozvytok [Ukrainian model of corporate governance: formation and development]. Kyiv: T-vo "Znannia", KOO.
11. Leshchenko, L. Korporativne upravlinnia v Ukraini ta yoho vplyv na diialnist i finansy korporatsii [Corporate governance environment in Ukraine and its impact on corporate activities and finance]. OECD. Available at: <http://www.oecd.org/dataoecd/5/62/1930631.pdf>
12. Aranchii, D.S. (2017). Investytsiina pryvablyvist pidpriemstv: sutnist, faktory vplyvu ta otsinka isnuuichykh metodyk analizu [Investment attractiveness of enterprises: essence, influencing factors and assessment of existing analysis methods]. In: *Problemy oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia pidpriemnytskoi diialnosti: materialy II Vseukrainskoi naukovy-praktychnoi konferentsii* (pp. 144–147). Poltava.
13. Nitsenko, V.S. (2015). Modeli upravlinnia ekonomichnoiu stiikistiï pidpriemstv ahroprodovalchoi sfery. Problemy investuvannia ta formuvannia investytsiinoho klimatu v APK: Materialy mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi konferentsii (m. Poltava, 29-30 zhovtnia 2015 roku). Poltava: RVV PDAA. S. 108-111.
14. Haidutskyi, A.P. (2004). Otsinka investytsiinoï pryvablyvosti ekonomiky [Assessment of investment attractiveness of the economy]. *Ekonomika i prohnozuvannia*, 3, 119–129.
15. Bukrieva, D.S., & Denysenko, K.V. (2022). Sotsialna vidpovidalnist biznesu yak osnova zabezpechennia dilovoi aktyvnosti pidpriemstv: yevrointehratsiinyi aspekt [Corporate social responsibility as a basis for ensuring business activity: the European integration aspect]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 38.
16. Yatsenko, O.M., Shvydanenko, O.A., & Shvydanenko, H.O. (2022). Tsyrkuliarna ekonomika yak osnova zabezpechennia staloho rozvytku krainy v konteksti yevrointehratsii [Circular economy as a basis for ensuring sustainable development in the context of European integration]. *Ekonomika i rehion*, 4(87), 150–167.
17. Nitsenko, V.S. (2011). Vertykalno-intehrovanyi rozvytok ahrarynogo sektoru ekonomiky Ukrainy. Visnyk Sums'koho natsionalnogo ahrarynogo universytetu. Seriya «Ekonomika i menedzhment», 9(50), 58–62.
18. Vakulchuk, O.M., & Braiko, V.S. (2021). Perspektyvy ta problemy vprovadzhennia blokchein-tekhnologii v obliku ta audyti [Prospects and problems of implementing blockchain technologies in accounting and auditing]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, 1(71), 63–70.
19. Romanyshyn, Yu., Laba, O., & Matsiuk, K. (2022). Suchasni dydzhytal-instrumenty v profesiinomu marketynhovomu virtualnomu seredovyshchi firmy [Modern digital tools in the professional marketing virtual environment of a company]. *Tsyfrova platforma: informatsiini tekhnologii v sotsiokulturnii sfery*, 5(1), 103–115.

20. Nitsenko, V.S. (2012). Potensial rozvytku krupnotovarnoho ahrobiznesu v Ukraini. Dosvid roboty pidpriemstv pry finansovii kryzi: Zbirnyk prats Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Mykolaiv: Dilova informatsiia, 15-16.